

HISTÒRIA DE LA FILOSOFIA: TEXTOS DE R. DESCARTES (selectivitat 2011)

1. "Tot i que els sentits ens enganyen alguna vegada, pel que fa a coses molt poc sensibles i molt remotes, se'n troben, tanmateix, moltes altres de les quals no es pot dubtar raonablement, per bé que les coneguem pel seu mitjà, com, per exemple, que sóc aquí, assegut a la vora del foc, amb una bata i amb aquest paper a les mans, i coses per l'estil. I com podria negar que aquestes mans i aquest cos siguin meus? Si no és que potser em comparo a certs insensats, el cervell dels quals és tan enterbolit i ofuscat pels negres vapors de la bilis, que asseguren constantment que són reis, quan són molt pobres, que porten vestits d'or i porpra, quan estan completament nus, o que s'imaginin que són atuellats o que tenen el cos de vidre? I ara! Aquests són bojos, i jo no seria pas menys extravagant si em regis pel seu exemple."

(Descartes, *Meditacions metafísiques*, 1ª meditació)

1. Explicar breument el contingut del text. (2 punts)
2. Explicar el significat, en el text, de "dubtar raonablement" i de "poc sensibles" (1 punt)
3. Per què diu Descartes "Com podria negar que aquestes mans i aquest cos siguin meus?" (3 punts)
4. Comparar amb algun altre autor (2 punts)
5. Creus que el fet de dubtar és una bona eina per demostrar la existència? (2 punts)

2. "De tota manera, he de considerar aquí que sóc home i, consegüentment, que tinc el costum de dormir i de representar-me en somnis les mateixes coses o, de vegades, coses menys versemblants que aquests insensats quan estan desperts. Quants vegades no hauré somiat durant la nit que era en aquest lloc, vestit, a la vora del foc, encara que fos completament nu dins del llit? En aquest moment estic convençut que no estic adormit quan miro aquest paper, que aquest cap que moc no està gens ensopit, que sento aquesta mà i que l'allargo intencionadament i expressament: el que s'esdevé en el somni no sembla en absolut tan clar ni tan distint com tot això. Però, pensant-ho bé, recordo haver estat sovint enganyat, mentre dormia, per il·lusions d'aquesta mena. Aturant-me en aquest pensament, veig tan clarament que no hi ha cap indicatiu cert pel qual es pugui distingir amb claredat la vetlla del somni, que n'estic astorat; i el meu estupor és tan gran que gairebé és capaç de persuadir-me del fet que dormo."

(Descartes, *Meditacions metafísiques*, 1ª meditació)

1. Explicar breument el contingut del text. (2 punts)
2. Explicar el significat, en el text, de "intencionadament" i de "claretat" (1 punt)
3. Per què diu Descartes "veig tan clarament que no hi ha cap indicatiu cert pel qual es pugui distingir amb claredat la vetlla del somni, que n'estic astorat?" (3 punts)
4. Comparar amb algun altre autor (2 punts)
5. Creus que la impossibilitat de diferenciar la vetlla del somni és un bon argument per demostrar que potser el que sento ara és fals? (2 punts)

3. "Tanmateix, ja fa temps que tinc en el meu esperit certa opinió, segons la qual hi ha un Déu que ho pot tot, per qui he estat creat tal qual sóc. Ara bé, com puc saber si no ha obrat de tal manera que no hi hagi terra, ni cel, ni cossos extensos, ni figura, ni magnitud, ni lloc, i que, no obstant això, jo tingui la impressió de totes aquestes coses, i que tot això no em sembli que existeix de manera diferent de com ho veig? I encara més, ja que considero, de vegades, que els altres s'enganyen en les coses que creuen saber amb més certesa, com puc saber si Déu no fa que m'enganyi cada vegada que faig la suma de 2 més 3, o quan enumero els costats d'un quadrat, o quan jutjo coses encara més fàcils, si és que se'n poden imaginar de més fàcils? Però, potser, Déu no ha volgut pas que jo fos decebut així, ja que diuen que és la suprema bondat. Tot i això, si repugnés la seva bondat el fet d'haver-me creat de tal manera que jo m'enganyés sempre, també semblaria ser-li contrari permetre que jo m'enganyés alguna vegada; no obstant això, no puc dubtar del fet que no ho permet."

(Descartes, *Meditacions metafísiques*, 1ª meditació)

1. Explicar breument el contingut del text. (2 punts)
2. Explicar el significat, en el text, de "Déu" i de "impressió" (1 punt)
3. Per què diu Descartes "no obstant això, no puc dubtar del fet que no ho permet" (3 punts)
4. Comparar amb algun altre autor (2 punts)
5. Creus que la possibilitat de dubtar de les matemàtiques és un bon argument per demostrar que potser el que penso és fals? (2 punts)

4. "Així, doncs, suposaré que no hi ha pas un vertader Déu, que és molt bo i que és la font suprema de veritat, sinó que un cert geni maligne, no menys astut i enganyós que poderós, ha utilitzat tot el seu enginy a fi d'enganyar-me. Pensaré que el cel, l'aire, la terra, els colors, les figures, els sons i totes les altres coses exteriors, no són més que il·lusions i fantasies que ha utilitzat per posar paranys a la meua credulitat. Em consideraré a mi mateix com si no tingués mans, ni ulls, ni carn, ni sang; com si no tingués cap sentit, però creient falsament que tinc totes aquestes coses; romandré obstinadament aferrat en aquest pensament, i si, per aquest mitjà, no puc arribar al coneixement de cap veritat, almenys és a les meves mans poder suspendre el judici. Per això, aniré molt amb compte a creure cap falsedat, i prepararé tan bé el meu esperit contra totes les arts d'aquest gran enganyador que, per poderós i astut que sigui, mai no podrà imposar-me res."

(Descartes, *Meditacions metafísiques*, 1ª meditació)

1. Explicar breument el contingut del text. (2 punts)
2. Explicar el significat, en el text, de "Déu" i de "geni maligne" (1 punt)
3. Per què diu Descartes "Per això, aniré molt amb compte a creure cap falsedat" (3 punts)
4. Comparar amb algun altre autor (2 punts)
5. Creus que la hipòtesis del geni maligne és un bon argument per demostrar que potser les matemàtiques són falses? (2 punts)

5. "Suposo, doncs, que totes les coses que veig són falses. Estic convençut que mai no ha existit res de tot el que la meua memòria plena d'enganys em presenta. Penso que estic mancat de sentits. Crec que el cos, la figura, l'extensió, el moviment i el lloc no són altra cosa que ficcions del meu esperit. Què podré considerar, doncs, com a vertader? Potser, només, que al món no hi ha res de cert. El fet de dubtar prova que jo, que dubto, existeixo. La meua existència és la primera veritat indubtable. Però, jo què sé si no hi ha alguna altra cosa diferent de les que acabo de considerar incertes de la qual no es pugui tenir el més mínim dubte. No hi ha algun Déu, o algun altre poder, que faci concebre aquests pensaments al meu esperit? Això no és necessari, perquè, tal vegada, sóc capaç de produir-los per mi mateix. I jo, almenys, no sóc alguna cosa? Però, ja he negat que tinguis cap sentit i cap cos; dubto, tanmateix, i què en resulta d'això? Sóc tan dependent del cos i dels sentits que sense ells no podria ser? Però, m'he convençut que no hi havia res de res en el món: ni cel, ni terra, ni esperits, ni cossos. No estic, doncs, convençut que jo tampoc no existeixo? Tant se val, si estic convençut d'alguna cosa o si només penso alguna cosa, indubtablement sóc. Però, hi ha no sé quin enganyador molt poderós i astut que utilitza tot el seu enginy per enganyar-me sempre. No hi ha, doncs, cap dubte que si m'enganya és perquè sóc; i, ja em pot enganyar tant com vulgui, que mai no podrà fer que jo no sigui res, mentre jo pensí que sóc alguna cosa. De manera que, després de pensar-ho bé i examinar-ho tot amb molt de compte, finalment cal concloure i donar per cert que la proposició jo sóc, jo existeixo és necessàriament vertadera, cada vegada que la pronuncio o la concebo en el meu esperit."

(Descartes, *Meditacions metafísiques*, 2ª meditació)

-
1. Explicar breument el contingut del text. (2 punts)
  2. Explicar el significat, en el text, de "extensió" i de "esperit" (1 punt)
  3. Per què diu Descartes que "si estic convençut d'alguna cosa o només si penso alguna cosa, indubtablement sóc"? (3 punts)
  4. Comparar amb algun altre autor (2 punts)
  5. Creus que el fet de dubtar és una bona eina per demostrar la existència? (2 punts)
-

6. "Pensar és dubtar, entendre, afirmar o negar, voler o no voler, imaginar i sentir. Però què sóc, doncs? Una cosa que pensa. Què és una cosa que pensa? És una cosa que dubta, que entén, «que concep», que afirma, que nega, que vol, que no vol, que també imagina, i que sent. No és poc, sens dubte, si totes aquestes coses pertanyen a la meua naturalesa. Però, per què no hi haurien de pertànyer? És que potser no sóc el mateix que ara dubta gairebé de tot, qui, tanmateix, entén i concep certes coses, qui afirma que només aquestes coses són les veritables, qui nega totes les altres, qui vol i desitja conèixer-ne més, qui no vol ser enganyat, qui imagina moltes coses, tot i en contra de la seva voluntat, i qui en sent també moltes d'altres, per mitjà dels òrgans del seu cos? És que hi ha alguna cosa de tot això que no sigui vertadera, tal com és cert que sóc i que existeixo, encara que dormís sempre, i que aquell que m'ha donat l'ésser utilitzaria tot el seu enginy per enganyar-me?"

(Descartes, *Meditacions metafísiques*, 2ª meditació)

-
1. Explicar breument el contingut del text. (2 punts)
  2. Explicar el significat, en el text, de "pensar" i de "dubte" (1 punt)
  3. Per què diu Descartes "És que hi ha alguna cosa de tot això que no sigui vertadera, tal com és cert que sóc i que existeixo" (3 punts)
  4. Comparar amb algun altre autor (2 punts)
  5. Creus que la definició que es dona de pensar és una bona definició? (2 punts)
-

7. "I, en fi, què diré d'aquest esperit, és a dir, de mi mateix? Ja que, fins ara no admeto en mi altra cosa que l'esperit. Jo, que semblo concebre amb tanta claredat i distinció aquest tros de cera, no em conec a mi mateix, no tan sols amb més veritat i certesa, sinó amb molta més distinció i claredat? Ja que, si jutjo que la cera és o existeix pel fet de veure-la, és molt més evident i amb molta més evidència es dedueix, pel fet de veure-la, que sóc o existeixo jo mateix. Ja que pot succeir que el que jo veig no sigui, en efecte, cera. També pot passar que jo no tingui ulls per veure res. Però no pot succeir que quan la veig, o, cosa que no distingeixo gens, quan crec veure-la, jo que penso, no sigui alguna cosa. De la mateixa manera, si pel fet de tocar la cera, jutjo que existeix, es deduirà la mateixa cosa, és a dir, que existeixo. I si ho jutjo perquè la meua imaginació o alguna altra causa me'n convenç, podré concloure sempre el mateix. I el que he indicat aquí de la cera es pot aplicar a totes les altres coses que em són externes i que es troben fora de mi."

(Descartes, *Meditacions metafísiques*, 2ª meditació)

-
1. Explicar breument el contingut del text. (2 punts)
  2. Explicar el significat, en el text, de "esperit" i de "certesa" (1 punt)
  3. Per què diu Descartes "I si ho jutjo perquè la meua imaginació o alguna altra causa me'n convenç, podré concloure sempre el mateix." (3 punts)
  4. Comparar amb algun altre autor (2 punts)
  5. Què en penses de l'argument de la cera per demostrar que el coneixement que un té de si mateix és més clar que el del món extern? (2 punts)
-

8. "Però, heus aquí que, finalment, he arribat sense adonar-me'n allà on pretenia; en efecte, com que ara ja sé de manera manifesta que els cossos no són pròpiament coneguts pels sentits o per la facultat d'imaginar, sinó només per l'enteniment, i que no els coneixem pel fet de veure'ls o tocar-los, sinó únicament perquè han estat entesos o compresos pel pensament, veig clarament que no hi ha res que em sigui més fàcil de conèixer que el meu esperit. Però, com que és difícil desfer-se amb rapidesa d'una opinió molt arrelada, convindrà que m'aturi en aquest lloc, a fi que, allargant la meua meditació, imprimeixi més profundament en la meua memòria aquest nou coneixement."

(Descartes, *Meditacions metafísiques*, 2ª meditació)

-
1. Explicar breument el contingut del text. (2 punts)
  2. Explicar el significat, en el text, de "enteniment" i de "meditació" (1 punt)
  3. Per què diu Descartes que "com que és difícil desfer-se amb rapidesa d'una opinió molt arrelada, convindrà que m'aturi en aquest lloc"? (3 punts)

4. Comparar amb algun altre autor (2 punts)

5. Creus que realment és difícil desfer-se de una opinió que veïem que es falsa si feia temps que la teníem molt assumida? (2 punts)

---

9. "I el que percebeixo aquí com a més remarcable és que trobo en mi una infinitat d'idees de certes coses, coses que no poden ser estimades com un pur no-res –si bé potser no tenen cap existència fora del meu pensament- i, tot i que sóc lliure de pensar-les o no pensar-les, no són certament fingides per mi, sino que posseïxen una veritable i immutable naturalesa. Com, per exemple, si m'imagino un triangle, per més que una figura així pot no existir en cap lloc del món fora del meu pensament, o pot no haver existit mai, no per això deixa mai d'existir una certa naturalesa, o forma, o essència determinada d'aquesta figura, immutable i eterna, que jo no he pogut inventar i que de cap manera no depèn del meu esperit: com sembla que ho demostren diverses propietats del triangle, com, per exemple, que els seus tres angles són iguals a dues rectes, que l'angle més gran s'oposa al costat també més gran, i altres propietats semblants, les quals ara, tant si ho vull com si no, reconec molt clarament i evidentment que li pertanyen, malgrat no haver-hi pensat gens abans, quan m'imaginava per primer cop un triangle. Per tant, no puc dir que les hagi fingides i inventades"

(Descartes, *Meditacions metafísiques*, 5ª meditació)

---

1. Explicar breument el contingut del text. (2 punts)

2. Explicar el significat, en el text, de "veritable i immutable naturalesa" (1 punt)

3. Per què diu Descartes que "per més que una figura així pot no existir en cap lloc del món fora del meu pensament, o pot no haver existit mai, no per això deixa mai d'existir una certa naturalesa, o forma, o essència determinada d'aquesta figura, immutable i eterna, que jo no he pogut inventar i que de cap manera no depèn del meu esperit" (3 punts)

4. Comparar amb algun altre autor (per exemple amb Plató: coses i idees) (2 punts)

5. Creus que Descartes té raó quan afirma que les figures geomètriques tenen existència pròpia? (2 punts)

---

10. "Ara bé, tot i que, efectivament, no puc concebre un Déu sense existència com no puc pensar una muntanya sense vall, no obstant, com que del sol fet que no pugui pensar una muntanya sense la vall no se'n segueix que la muntanya hagi d'existir, no sembla tampoc que, pel fet de concebre Déu amb l'existència, se'ns segueixi per això sol que Déu existeixi: perquè el meu pensament no imposa cap necessitat a les coses; i així com només depèn de mi imaginar-me un cavall alat, encara que no n'hi hagi cap que tingui ales, d'igual manera podria potser atribuir l'existència a Déu, encara que no hi hagi cap Déu existent. De tota manera, aquí hi ha un sofisma ocult sota l'aparença d'aquesta objecció: perquè del fet que no puc concebre una muntanya sense la vall no se'n segueix que existeixi cap muntanya o cap vall, sinó només que la muntanya i la vall, tant si existeixen com si no, no es poden separar en absolut l'una de l'altra; mentre que del fet que no puc concebre Déu sense existència se'n segueix que l'existència és inseparable de Déu, i per tant que ell existeix veritablement: i no és que el meu pensament en pugui ser la causa o que imposi necessitat a les coses; al contrari, és la necessitat de la cosa en si mateixa, és a dir, la necessitat de l'existència de Déu allò que determina el meu pensament a concebre'l d'aquesta manera. No sóc lliure de concebre un Déu sense existència (és a dir, un ser sobiranament perfecte), però sóc lliure en canvi d'imaginar-me un cavall amb ales o sense."

(Descartes, *Meditacions metafísiques*, 5ª meditació)

---

1. Explicar breument el contingut del text. (2 punts)

2. Explicar el significat, en el text, de "sofisma" i de "existència" (1 punt)

3. Per què diu Descartes que "No sóc lliure de concebre un Déu sense existència (és a dir, un ser sobiranament perfecte), però sóc lliure en canvi d'imaginar-me un cavall amb ales o sense" (3 punts)

4. Comparar amb algun altre autor (2 punts)

5. Creus que és possible demostrar amb la lògica la existència de Déu? (2 punts)

---

11. "Després de reconèixer que hi ha un Déu, i com al mateix temps reconec també que totes les coses depenen d'ell i que no és un Déu enganyador i que, en conseqüència, jutjo que tot allò que conec clarament i distintament no pot ser de cap manera fals, aleshores, tot i no pensar ja en les raons per les quals he jutjat que allò era vertader si ho he comprés clarament i distintament, ningú no em podrà adduir cap raó en contra que m'ho faci posar en dubte; de manera que en tinc un coneixement vertader i segur. I aquest tipus de coneixement s'estén també a la resta de coses que recordo haver demostrat anteriorment, com per exemple les veritats de la geometria i altres de semblants. Què se'm podria objectar per posar-les en dubte? Algú em dirà que, per la meua naturalesa, estic sotmès a equivocar-me fàcilment? No, ara ja sé que no puc enganyar-me en els judicis les raons dels quals conec clarament. Se'm dirà que abans he tingut per vertaderes i certes moltes coses que després he reconegut que eren falses? Però és que jo no havia conegut clarament i distintament res de tot això i, en no saber encara aquesta regla que m'assegura la veritat, m'havia vist induït a creure-les per raons que després he reconegut menys sòlides que no les havia imaginades. Que se'm pot objectar, doncs? Que potser dormo (com jo mateix m'he objectat anteriorment), o bé que tots els pensaments que tinc ara no són més vertaders que els somnis que somio quan dormo? Fins i tot si dormo, tot el que és present al meu esperit amb evidència és absolutament vertader. D'aquesta manera m'adono amb molta claretat que la certesa i la veritat del tot coneixement depèn només del coneixement del Déu vertader: fins al punt d'haver de dir que, abans de conèixer-lo, no podia saber perfectament res de res."

(Descartes, *Meditacions metafísiques*, 5ª meditació)

---

1. Explicar breument el contingut del text. (2 punts)

2. Explicar el significat, en el text, de "clarament" i de "distintament" (1 punt)

3. Per què diu Descartes que "m'adono amb molta claretat que la certesa i la veritat del tot coneixement depèn només del coneixement del Déu vertader"? (3 punts)

4. Comparar amb algun altre autor (per exemple San Anselm o algun argument de Sant Tomàs) (2 punts)

5. Creus que l'argument de Descartes (quan veig una cosa com a verdadera segur que ho és perquè Déu no voldrà que m'enganyi) és un bon argument per fonamentar el seu coneixement? (2 punts)

---

12. "M'adono que aquesta virtut d'imaginar que hi ha en mi, en la mesura en què difereix de la potència de concebre, no és de cap de la maneres necessària a la meva naturalesa o a la meva essència, és a dir, a l'essència del meu esperit; ja que si no la tinguéssim, seguiria sent el mateix que sóc ara. Sembla que d'aquí puc concloure que depèn d'alguna cosa que no és el meu esperit. I concebo finalment que, si existís un cos amb el qual el meu esperit s'hi trobés conjuntat i unit de tal manera que pogués tenir-lo en compte quan li vinguéssim de gust, és possible pensar que el cos és el mitjà amb el qual l'esperit imagini les coses corporals: de manera que aquesta forma de pensar difereix de la pura intel·lecció només perquè l'esperit, quana concep, es gira en certa manera cap a si mateix, i considera alguna de les idees que conté; però quan imagina, es gira cap el cos, i hi considera alguna cosa conforme a la idea que ha format per si mateix o que ha rebut pels sentits."

(Descartes, *Meditacions metafísiques*, 6ª meditació)

1. Explicar breument el contingut del text. (2 punts)
2. Explicar el significat, en el text, de "idea" i de "coses sensibles" (1 punt)
3. Per què diu Descartes que " , com la idea de mi mateix, és nascuda i produïda des que jo he estat creat"? (3 punts)
4. Comparar amb algun altre autor (2 punts)
5. Creus que la idea de Déu és una idea innata con diu Descartes ? (2 punts)

13. "També reconec en mi altres facultats, com les de canviar de lloc, adoptar diferents postures i altres de similars, que com les precedents tampoc poden ser concebudes sense una substància a la qual s'uneixen, ni en conseqüència existir sense alguna d'aquestes substàncies; però és molt evident que aquestes facultats, si és que existeixen, han d'estar unides a una substància corporal o extensa, i no a una substància intel·ligent, perquè, en el seu concepte clar i distint, s'hi troba continguda una certa extensió, però no la intel·ligència. A més, percebo en mi una certa facultat passiva de sentir, és a dir, de rebre i conèixer les idees de les coses sensibles; però aquesta facultat em seria inútil i no podria servir-me de cap manera, si no hi hagués en mi, o en algú altre, una facultat activa capaç de formar i produir aquelles idees. Ara bé, aquesta facultat activa no pot estar en mi en tant que sóc una cosa que pensa, perquè no pressuposa el meu pensament, i també perquè aquelles idees sovint se'm presenten sense que jo hi hagi contribuït de cap manera, i sovint fins i tot en contra de la meua voluntat; cal doncs necessàriament que la facultat es trobi en una substància diferent de mi".

(Descartes, *Meditacions metafísiques*, 6ª meditació)

1. Explicar breument el contingut del text. (2 punts)
2. Explicar el significat, en el text, de "substància corporal o extensa" (1 punt)
3. Per què diu Descartes que "cal doncs necessàriament que la facultat es trobi en una substància diferent de mi"? (3 punts)
4. Comparar amb algun altre autor (2 punts)
5. Creus que el cos no és una substància intel·ligent? (2 punts)

14. "M'adono que existeix una gran diferència entre l'esperit i el cos, pel fet que el cos, per la seva naturalesa, és sempre divisible i l'esperit, en canvi, és clarament indivisible; i és que, realment, quan el considero -o bé em considero a mi mateix, en tant que sóc només una cosa pensant- no puc pas distingir parts en mi, sinó que entenc que sóc una cosa clarament una i sencera; i encara que tot l'esperit sembli estar unit al cos sencer, amb tot, quan s'ha amputat un peu o bé un braç, o qualsevol altra part del cos, a causa d'això no conec pas que s'hagi sostret res del esperit i le facultats de voler, de sentir, d'entendre, etc., tampoc no es poden pas anomenar part seves, perquè és l'esperit el que vol i també el que concep, etc. En canvi, no puc pensar cap cosa corporal o extensa sense dividir-la fàcilment amb parts en el pensament i sense entendre-la, per això mateix, com a divisible. Això sol seria suficient per ensenyar-me que l'esperit és totalment diferent del cos, si no ho sabés ja prou."

(Descartes, *Meditacions metafísiques*, 6ª meditació)

1. Explicar breument el contingut del text. (2 punts)
2. Explicar el significat, en el text, de "esperit" i de "cos" (1 punt)
3. Per què diu Descartes que "i és que, realment, quan el considero -o bé em considero a mi mateix, en tant que sóc només una cosa pensant- no puc pas distingir parts en mi"? (3 punts)
4. Comparar amb algun altre autor (2 punts)
5. Creus que que l'esperit (ment) i el cos són coses diferents? (2 punts)

15. "Per tant, he de rebutjar tots els dubtes d'aquets dies passats considerant-los hiperbòlics i ridículs, especialment aquella incertesa tan general referent al somni, que no podia distingir de la vetlla: ja que ara hi trobo una diferència molt gran, i és que la nostra memòria no pot mai lligar i unir els nostres somnis els uns amb els altres i amb tot el continu de la nostra vida, tal com ho sol fer unint les coses que esdevenen quan estem desperts. En efecte, si quan estic despert algú se m'apareix i desapareix sobtadament, com fan les imatges que veig quan dormo, de manera que no puc saber ni d'on venia ni on anava, amb raó el consideraria un espectre o un fantasma format al meu cervell, com el que s'hi formen quan dormo, i no pas un home de veritat. Però quan percebo coses de les quals conec distintament el lloc d'on vénen i el lloc on són, i el temps en què esdevenen, i quan ininterrompudament, puc lligar la sensació que tinc d'aquestes coses amb el continu de la meua vida, estic completament segur que les percebeixo despert i no pas adormit. De cap manera haig de dubtar de la veritat d'aquestes coses, si després d'haver apel·lat als meus sentits, a la meua memòria i al meu enteniment per examinar-les, cap d'aquestes facultats em diu res que repugni el que em diuen els sentits. Perquè, pel fet que Déu no és enganyador se'n segueix necessàriament que jo en això tampoc m'enganyo".

(Descartes, *Meditacions metafísiques*, 6ª meditació)

1. Explicar breument el contingut del text. (2 punts)
2. Explicar el significat, en el text, de "somni" i de "vetlla" (1 punt)
3. Per què diu Descartes que "he de rebutjar tots els dubtes d'aquets dies passats considerant-los hiperbòlics i ridículs"? (3 punts)
4. Comparar amb algun altre autor (2 punts)
5. Creus que el fet de tenir certesa de que no estem somniant depen de Déu? (2 punts)